

21.07.2017 - Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna Saeimai 2017.gada 21.jūlijā

Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!

Cienījamās deputātes, godātie deputāti, ministri, dāmas un kungi!

Jums, kā tautas priekšstāvjiem, šodien ir jāpieņem lēmums par nodokļu reformas likumu paketes tālāku virzīšanu. Es nepārspīlēšu, ja apgalvošu, ka šī reforma ir viens no svarīgākajiem 12. Saeimas darbiem. Atceroties to, kā lietas virzījās valdībā, domāju, ka arī Saeimas deputātiem tas nebūs viegls darbs.

Uzsākot nodokļu reformas izstrādi, valdība sev izvirzīja divus galvenos uzdevumus – samazināt sociālo nevienlīdzību un veicināt tautsaimniecības attīstību. Bija arī trešais uzdevums – nepieļaut budžeta samazināšanos un neradīt draudus tām nozarēm, kuras tiek finansētas no valsts budžeta. Jau no pirmās reformas apspriešanas dienas netrūka ekspertu, kuri apgalvoja, ka šie mērķi nav sasniedzami, jo tie esot pārāk pretrunīgi. Tomēr mūs iedrošināja tas, ka nodokļu reformas mērķus sākotnēji atbalstīja visi sociālie partneri, uzņēmēju organizācijas un arī Latvijas Banka. Šķita, ka mēs esam atraduši kopīgu valodu, un jaunā nodokļu sistēma būs pieņemama visiem. Debates ieilga, un katra no iesaistītajām pusēm sāka vilkt savas sarkanās līnijas un izvirzīt jaunas un jaunas prasības. Dažas reformas idejas tika izrautas no konteksta un plaši apspriestas masu medijos, tādējādi vairojot sabiedrībā pastāvošās bažas par jebkurām pārmaiņām. Valdībai neizbēgami bija jāmeklē kompromisi gan ar koalīcijas partijām, gan ar sociālajiem partneriem. Diskusiju karstumā ļoti pamatoti politikas dienas kārtībā ienāca jautājums par veselības aprūpes sistēmas finansēšanas avotiem. Tas bija kritiskākais laiks visā reformas izstrādes procesā. Pārfrāzējot Raini, tas bija brīdis, kad no valdības atšķēlās pēc drauga draugs, bet darbs tika turpināts.

Esmu pateicīgs visiem valdības ministriem un koalīcijas partiju deputātiem, kuri ar patiesu ieinteresētību piedalījās visās diskusijās, brīžiem ļoti emocionāli aizstāvēot savu personisko un arī politisko pārliecību. Laikam jau bija brīži, kad mēs visi pametām apspriežu telpu ar domu, ka diez vai mēs te kādreiz atgriezīsimies. Taču politiķu kā valstsvīru veselais saprāts allaž guva virsroku, un mums izdevās nonākt pie rezultāta, kurš ir pieņemams visiem koalīcijas partneriem. Paldies noteikti ir jāpasaka arī tiem, kuri pameta diskusiju telpu un neatgriezās tajā, jo viņi bija lieliski politiskā sparinga partneri, kuri vairoja pārliecību, ka nodokļu reforma iet pareizā virzienā. Atzinības pilnus vārdus ir pelnījuši visi Finanšu un citu ministriju ierēdņi, kuri profesionāli un godprātīgi darīja savu darbu, analizēja dažādus modeļus un gatavoja visus nodokļu reformai nepieciešamos dokumentus.

Daži vārdi par pašu nodokļu reformu. Nerunāšu par konkrētiem skaitļiem, bet tikai par tās būtiskākajiem principiem. Minimālās algas paaugstināšana. Lieta, kas tika atlikta pārāk ilgi, jo pat ar reformā paredzēto minimālās algas kāpumu mēs nesaņemam savu Baltijas kaimiņu līmeni. Tas nozīmē, ka tas ir tikai pirmais solis,

kuram neizbēgami būs jāmeklē turpinājums. Ja tas netiks darīts, Latvija kā Eiropas Savienības dalībvalsts zaudēs savu konkurētspēju. Sociālā nevienlīdzība ir viens no daudzu mūsu sabiedrības problēmu cēloņiem. Pietiek tikai nosaukt Latvijas darbaspējīgo iedzīvotāju emigrāciju un tai sekojošo veselu reģionu depopulāciju.

Otrs reformas stūrakmens ir daudzus gadus diskutētā progresīvās iedzīvotāju ienākumu nodokļa likmes ieviešana. Reformā piedāvātās likmes dažādām ienākumu grupām ir kompromiss, kas bija pieņemams vai vismaz saprotams arī tiem uzņēmējiem, kuru ienākumi ir ļoti lieli. Piebildīšu, ka uz mana galda gulēja arī daudz radikālāki priekšlikumi, kuri bija aizgūti no vecajām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Varbūt piedāvātajā progresivitātē nav tik liela fiskālā efekta, bet svarīgs ir pats princips. Vēl sociālās nevienlīdzības mazināšanā svarīgs solis ir ar nodokļiem neapliekamā minimuma paaugstināšana, kā arī palielinātais atvieglojums par katru apgādībā esošo ģimenes locekli.

Brīžiem šķiet, ka Latvijā ir uzcelts ne viens vien ziloņkaula tornis, kura virsotnē esošie sen jau neredz un nesaprot tos, kuri mājo šo torņu pakājē. Mēs nedrīkstam būvēt šos torņus kaut vai tāpēc, ka Latvijā nedzīvo ziloņi. Mēs esam pārāk maza tauta un sabiedrība, lai tik demonstratīvi vairotu nevienlīdzību.

Protams, vēl ir vesela virkne priekšlikumu, kuru mērķis ir stimulēt uzņēmējdarbību un samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru. Svarīgs valdības lēmums ir arī ieviest veselības iemaksu, kas tiek novirzīta veselības aprūpes sistēmai.

Nodokļu reformas likumu pakete šobrīd ir nodota jūsu vērtējumam. Ticu tam, ka Saeimas deputāti grib veidot tādu Latviju, kurā visi tās iedzīvotāji jūtas piederīgi Latvijas valstij, kurā tiek dotas vienādas iespējas visiem un kurā tiek realizēta taisnīga sociālā politika.

Nodokļu reforma var kļūt par labu soli šajā virzienā. Aicinu Saeimas deputātus atbalstīt nodokļu reformas likumu paketi pirmajā lasījumā!

Māris Kučinskis
Ministru prezidents